

Finansinspektionens författningssamling

Utgivare: Gent Jansson, Finansinspektionen, Box 6750, 113 85 Stockholm.
Beställningsadress: Thomson Fakta AB, Box 6430, 113 82 Stockholm. Tfn 08-587 671 00, Fax 08-587 671 71.
Prenumerera också via e-post på www.fi.se.
ISSN 1102-7460

FFFS 2005:20

Utkom från trycket
den 3 november 2005

Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om intern riskklassificering;

beslutade den 24 oktober 2005.

Finansinspektionen föreskriver följande med stöd av 2 § 3 förordningen (2000:669) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag.

Efter de paragrafindelade föreskrifterna lämnar Finansinspektionen allmänna råd. Dessa följer efter rubriken *Allmänna råd*.

1 kap. Tillämpningsområde och definitioner

1 § I föreskrifterna anges vilka krav en metod baserad på intern riskklassificering för att mäta kreditrisk måste uppfylla för att kunna anses vara tillförlitlig.

Föreskrifterna ska tillämpas av de institut som begär granskning enligt 7 kap. 13 d § 1 lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag.

Föreskrifterna bygger på ett förslag¹ från Europeiska gemenskapernas kommission om direktiv om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut. Förslag² till ändringar av direktivförslaget från Europeiska unionens råd har beaktats. Föreskrifterna kan senare komma att behöva ändras beroende på hur de formellt antagna direktiven utformas samt hur den svenska lagstiftningen utformas.

2 § När det i föreskrifterna anges att medgivande kan ges i olika avseenden om avvikelser från grundkraven för en metod, innebär detta att institutet kan ange att det vill få medgivande i ett eller flera avseenden när den kommande lagstiftningen har trätt i kraft.

Finansinspektionen kommer i granskningen av tillförlitligheten att beakta att institutet vill ha medgivande i ett eller flera avseenden.

3 § Med förslag till direktiv 2000/12/EG avses i dessa föreskrifter Europeiska gemenskapernas kommissions förslag per den 14 juli 2004 till direktiv om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut, samt rådets förslag per den 14 januari 2005 till ändringar av förslaget från Europeiska gemenskapernas kommission.

4 § Med *schablonmetod* avses i dessa föreskrifter en metod för att beräkna riskvägt belopp som bygger på förslaget till direktiv 2000/12/EG, bilaga VI.

¹ Per den 14 juli 2004.

² Per den 14 januari 2005.

5 § En finansiell företagsgrupp som använder en metod som är baserad på intern riskklassificering (IRK-metod), ska använda metoden i alla sina dotterbolag inom den finansiella företagsgruppen. De enskilda dotterbolagen måste inte uppfylla minimikraven individuellt utan får uppfylla dem gemensamt med moderbolaget samt övriga dotterbolag inom gruppen. Detta gäller dock inte 9 kap. 38–41 §§.

6 § I dessa föreskrifter ska nedanstående termer ha följande betydelse.

1. *Clearingorganisation*: här avses företag som har tillstånd att driva clearingverksamhet enligt 8 kap. lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet och utländsk clearingorganisation som har tillstånd att driva motsvarande verksamhet.

2. *Exponering vid fallissemang (Exposure at Default, EAD)*: här avses exponeringens belopp vid fallissemang.

3. *Fond*: här avses investeringsfond enligt lagen (2004:46) om investeringsfonder, eller utländsk motsvarighet.

4. *Förlust givet fallissemang (Loss given Default, LGD)*: här avses den andel av EAD som institutet förlorar vid händelse av fallissemang. LGD uttrycks i procent.

5. *Kontantliknande instrument*: här avses av institutet emitterat löpande innehavarskuldebrev, som vid emissionstillfället hade en löptid på maximalt ett år.

6. *Konverteringsfaktor*: här avses den andel av en exponering inom linjen, eller en annan typ av åtagande utanför balansräkningen, som är utnyttjad vid tidpunkten för ett eventuellt framtida fallissemang. Konverteringsfaktorn uttrycks i procent.

7. *Reglerad marknad*: här avses om det gäller

1. i Sverige: en börs eller en auktoriserad marknadsplats enligt lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet,
2. i ett annat land: en börs eller annan liknande marknadsplats som dels en myndighet eller ett annat behörigt organ har tillsyn över, dels även när det gäller reglering och funktion väsentligen motsvarar vad som gäller för ett institut som anges under 1.

8. *Sannolikhet för fallissemang (Probability of Default, PD)*: här avses sannolikheten för att en motpart eller exponering ska falla inom ett år. PD uttrycks i procent.

2 kap. Indelning i exponeringsklasser

1 § Varje exponering ska hänföras till en av följande exponeringsklasser:

1. statsexponeringar,
2. institutsexponeringar,
3. företagsexponeringar,
4. hushållsexponeringar,
5. aktieexponeringar,
6. värdepapperiserade tillgångar, samt
7. motpartslösa exponeringar.

Indelningen av exponeringarna ska ske konsekvent och rutinerna för detta ska vara lämpliga för ändamålet. Rutinerna ska dokumenteras.

Indelningen av exponeringarna ska ske i enlighet med vad som anges i 2–9 §§.

Allmänna råd

Vid bedömningen av om en exponering tillhör exponeringsklassen värdepapperiserade tillgångar bör artiklarna 4 (36), 4 (39) och 4 (40) i förslaget till direktiv 2000/12/EG beaktas.

2 § Med statsexponeringar avses exponeringar mot stater och centralbanker. Till denna exponeringsklass hör även exponeringar mot

1. en svensk kommun eller därmed jämförlig samfällighet,
2. en utländsk kommun eller därmed jämförlig samfällighet om den i det aktuella landet får behandlas som en statsexponering, och
3. en multilateral utvecklingsbank eller internationell organisation som får 0 % riskvikt i enlighet med schablonmetoden.

3 § Med institutsexponeringar avses exponeringar mot kreditinstitut och värdepappersbolag med tillstånd enligt 3 kap. 4 § första stycket 4 och 5 lagen (1991:981) om värdepappersrörelse och motsvarande utländska företag. Till denna exponeringsklass hör även exponeringar mot

1. en utländsk kommun eller därmed jämförlig samfällighet om den i det aktuella landet inte får behandlas som en statsexponering,
2. en utländsk offentligägd organisation inom EES som tillåts behandlas som en institutsexponering i det aktuella landet,
3. en multilateral utvecklingsbank som inte får 0 % riskvikt i enlighet med schablonmetoden, och
4. Sveriges allmänna hypoteksbank.

4 § Med hushållsexponeringar avses exponeringar mot fysiska personer och exponeringar mot små eller medelstora juridiska personer, om institutets och i förekommande fall den finansiella företagsgruppens totala exponering mot den juridiska personen understiger ett belopp som motsvarar en miljon euro. Vid fastställandet av den totala exponeringen ska alla exponeringar mot en kund eller en grupp av kunder med inbördes anknytning beaktas. Institutet ska ha vidtagit skäliga åtgärder för att försäkra sig om att den totala exponeringen inte överstiger den angivna gränsen. I detta sammanhang behöver inte poster utanför balansräkningen räknas som exponeringar.

För att en exponering ska få hänföras till hushållsexponeringar ska institutet dessutom hantera exponeringen i sina kreditprocesser konsekvent på samma sätt som övriga hushållsexponeringar. Institutet ska inte ha en individuell hantering av exponeringen som motsvarar det sätt som det behandlar sina exponeringar mot stora företag på. Exponeringen ska också ingå i en portfölj bestående av ett stort antal exponeringar som hanteras på liknande sätt.

5 § Inom hushållsexponeringar ska undergrupperna fastighetskrediter och kvalificerade rullande hushållsexponeringar särskiljas från övriga hushållsexponeringar. Att en exponering är rullande innebär att den består av en kreditmöjlighet där storleken på den utnyttjade delen tillåts variera utifrån motpartens beslut att utnyttja kreditmöjligheten, upp till ett maximalt belopp som institutet bestämt.

Med fastighetskrediter avses de hushållsexponeringar för vilka institutets estimat av LGD påverkas av återvinningar från pant i fast egendom, säkerhet i bostadsrätt

eller byggnad på annans mark. En exponering får delas i två delar och behandlas som två separata exponeringar. Indelningen till undergruppen ska ske på ett konsekvent sätt.

Med kvalificerade rullande exponeringar avses rullande hushållsexponeringar som uppfyller följande villkor:

1. Exponeringen är mot en fysisk person eller personer.
2. Det finns ingen säkerhet för exponeringen. För exponeringar till följd av kreditmöjligheter kopplade till transaktionskonton behöver detta villkor inte vara uppfyllt. Finns det säkerhet för exponeringen får inte institutet ta hänsyn till återvinningar hänförliga till denna säkerhet när LGD estimeras.
3. Inom undergruppen kvalificerade rullande exponeringar uppgår den totala kreditmöjligheten mot en motpart högst till ett belopp som motsvarar 100 000 euro.
4. Institutet kan ovillkorligen och omedelbart återkalla den outnyttjade delen av kreditmöjligheten. Detta villkor anses vara uppfyllt om institutet uppfyller det i den utsträckning det är möjligt inom ramen för konsumenträttslig lagstiftning.
5. Institutet ska kunna styrka att de portföljer exponeringarna ingår i har en låg volatilitet i förlustnivåer relativt den genomsnittliga förlustnivån. Detta villkor ska vara uppfyllt även enskilt för de riskklasser för vilka institutets förväntade fallissemangsfrekvens är låg.

6 § Till exponeringsklassen aktieexponeringar hänförs följande exponeringar:

1. Exponeringar som ska bokföras som eget kapital hos det emitterande bolaget och som innebär en efterställd, residual fordran på det emitterande bolagets tillgångar eller intäkter.
2. Exponeringar som ska bokföras som skuld i det emitterande institutet men som har sådana egenskaper och villkor att de har samma ekonomiska innebörd som exponeringar enligt 1.

7 § Till exponeringsklassen motpartslösa exponeringar hänförs tillgångar som inte innebär att det krävs en prestation från någon motpart.

Vid operationell leasing ska restvärdet av utleasade tillgångar hänföras till denna exponeringsklass.

8 § Till företagsexponeringar hänförs samtliga exponeringar som inte tillhör någon av de övriga exponeringsklasserna.

9 § Inom företagsexponeringar ska exponeringar som utgör specialutlåning särskiljas. Med specialutlåning avses exponeringar som har samtliga följande egenskaper:

1. Exponeringen är mot en juridisk person vars enda syfte är att finansiera eller förvalta reallgångar.
2. Kontraktsvillkoren ger långivaren en väsentlig grad av kontroll över tillgångarna och den inkomst dessa ger upphov till.
3. Den huvudsakliga finansieringskällan för återbetalningen av lånet är den inkomst som tillgångarna ger upphov till.

3 kap. Metod för beräkning av riskvägt belopp och förväntat förlustbelopp för respektive exponeringsklass

1 § Riskvägt belopp och förväntat förlustbelopp för statsexponeringar, institutsexponeringar, företagsexponeringar, hushållsexponeringar samt motpartslösa exponeringar, ska beräknas enligt 4 kap.

Riskvägt belopp och förväntat förlustbelopp bestäms av de tre riskparametrarna EAD, PD och LGD. För statsexponeringar, institutsexponeringar och företagsexponeringar tillkommer även löptiden (M).

2 § För statsexponeringar, institutsexponeringar och företagsexponeringar ska värdet på riskparametrarna bestämmas enligt följande. Egna estimat av PD beräknas enligt 6 kap. LGD bestäms enligt 7 kap., EAD bestäms enligt 5 kap. och M bestäms enligt 8 kap.

Från och med den 1 januari 2008 kan institutet få medgivande att beräkna egna estimat av LGD om kraven i 7 kap. är uppfyllda.

Från och med den 1 januari 2008 kan institutet få medgivande att beräkna egna estimat av konverteringsfaktorer, som ingår i beräkningen av EAD, om kraven i 5 kap. är uppfyllda.

Dessa medgivanden kan endast ges om institutet använder egna estimat av både LGD och konverteringsfaktorer för alla sina exponeringar.

3 § För hushållsexponeringar ska egna estimat beräknas enligt följande. PD beräknas enligt 6 kap., LGD beräknas enligt 7 kap. och EAD beräknas enligt 5 kap.

4 § Riskvägt belopp för aktieexponeringar ska beräknas med någon av de i 4 kap. 10–17 §§ angivna metoderna. Riskvägt belopp för aktieexponeringar mot anknutna företag som ingår i den finansiella företagsgruppen får beräknas enligt reglerna för motpartslösa exponeringar.

Institutet kan få medgivande att beräkna riskvägt belopp enligt 4 kap. 17 §. En förutsättning för medgivande är att institutet uppfyller kraven i 10 kap.

Ett institut kan få medgivande att använda olika metoder för olika portföljer av sitt aktieinnehav. För att ett sådant medgivande ska kunna lämnas måste följande krav vara uppfyllda:

1. institutet ska internt använda olika metoder för olika aktieportföljer,
2. valet av metoder för att beräkna kapitalkravet får inte vara betingat av att institutet önskar erhålla ett lägre kapitalkrav,
3. de metoder som institutet önskar utnyttja för att beräkna kapitalkravet ska användas konsekvent.

Fonder

5 § Riskvägt belopp för exponeringar mot fonder för vilka institutet känner till alla de i fonden ingående exponeringarna, ska beräknas som om de ingående exponeringarna ägdes direkt av institutet.

Allmänna råd

Enligt utkastet till direktiv 2000/12/EG måste en exponering mot en fond för vilken institutet känner till de i fonden ingående exponeringarna och som uppfyller ett antal kriterier, beräknas som om de i fonden ingående exponeringarna ägdes direkt av institutet. Institutet bör beakta om kriterierna i direktiv 2000/12/EG, bilaga VI-1:74-75 är uppfyllda innan det beräknar riskvägt belopp som om de i en fond ingående exponeringarna ägdes direkt av institutet.

6 § Om institutet inte uppfyller kraven i dessa föreskrifter för att använda IRK-metoden för de i fonden ingående exponeringarna, ska följande metod användas:

1. För i värdepappersfonden ingående aktieexponeringar ska riskvägt belopp beräknas i enlighet med 4 kap. 10-12 §§. Om institutet inte känner till vilken typ av aktier exponeringarna består av, ska de för detta ändamål anses vara övriga aktieexponeringar.
2. För alla andra i värdepappersfonden ingående exponeringar ska riskvägt belopp beräknas i enlighet med schablonmetoden, med den justeringen att den riskvikt som tillämpas ska vara den närmast högre jämfört med den som skulle ha gällt för motsvarande exponering om den inte ingått i en fond. Om riskvikten skulle ha varit 150 % ska här i stället 200 % tillämpas.

7 § Riskvägt belopp för exponeringar mot fonder som inte uppfyller de villkor som avses i 5 § med tillhörande allmänna råd eller för vilka institutet inte känner till alla de i fonden ingående exponeringarna, ska beräknas enligt en av följande metoder:

1. Riskvägt belopp beräknas i enlighet med 4 kap. 10-12 §§. Om institutet inte känner till vilken av de tre kategorierna av aktier som fondens aktieexponeringar tillhör så ska de hanteras som övriga aktieexponeringar. Exponeringar vars tillhörighet institutet inte känner till ska också hanteras som övriga aktieexponeringar. Exponeringar som inte är aktieexponeringar ska hänföras till en av de tre kategorierna av aktier.
2. Institutet får låta förvaltaren av fonden beräkna kapitalkravet för innehavet i fonden åt institutet om institutet försäkrat sig om att förvaltaren kan utföra beräkningarna korrekt. Beräkningarna ska ske i enlighet med vad som föreskrivs i 6 §.

8 § Det förväntade förlustbeloppet för exponeringar mot fonder ska beräknas i enlighet med 4 kap. och de beräkningsmetoder som hör samman med den metod som används för beräkningen av riskvägt belopp.

Införande av IRK-metoden

9 § Institutet och dess dotterbolag inom den finansiella företagsgruppen ska använda IRK-metoden för alla exponeringar. Undantag från denna regel är möjlig enligt 10-18 §§.

10 § Institutet får beräkna riskvägt belopp för exponeringar mot den svenska staten, Sveriges riksbank och svenska kommuner i enlighet med schablonmetoden.

11 § Institutet får beräkna riskvägt belopp för exponeringar mot dotterbolag, moderbolag, eller syskonbolag i enlighet med schablonmetoden, om bolaget är ett institut, finansiellt holdingbolag, finansiellt institut, kapitalförvaltningsbolag, anknutet företag eller motsvarande utländska bolag.

12 § Institutet får beräkna riskvägt belopp för aktieexponeringar enligt schablonmetoden, om aktieexponeringarna gäller juridiska personer som har riskvikten 0 % i schablonmetoden.

13 § Institutet får beräkna kapitalkravet för alla aktieexponeringar enligt schablonmetoden om aktieexponeringarnas aggregerade värde understiger 10 % av institutets kapitalbas, räknat som ett genomsnitt över det senaste året. Om antalet motparter understiger 10 är gränsvärdet 5 % av kapitalbasen. Vid beräkningen av det aggregerade värdet får sådana aktieexponeringar undantas som gäller bolag som anges i 11 § samt aktieexponeringar som avses i 12 §.

Institutet kan i samband med ansökan för att få använda IRK-metoden, få medgivande att fram till och med den 31 december 2017 undanta aktieexponeringar från IRK-metoden utöver vad som anges i första stycket.

14 § Ett institut som fått medgivande att använda en IRK-metod eller att beräkna egna estimat av konverteringsfaktorer och LGD, ska använda dessa metoder. Om institutet begär att tillståndet ska återkallas, kan Finansinspektionen göra detta endast om det finns synnerliga skäl.

15 § Institutet kan i samband med ansökan för att få använda IRK-metoden få medgivande att stegvis införa IRK-metoden eller egna estimat av konverteringsfaktorer och LGD per exponeringsklass, för hushållsexponeringar per undergrupp, eller affärsområde. Ett stegvist införande får ske under en period på maximalt tre år från det datum då institutet fått medgivande. Denna paragraf gäller inte aktieexponeringar. Medgivande kan endast ges om följande villkor är uppfyllda:

1. Institutet tillämpar IRK-metoden för minst 30 % av det totala EAD på gruppnivå, beräknat enligt 5 kap.
2. Institutet kan påvisa att styrande för i vilken ordning införandet sker är institutets förutsättningar att efterleva minimikraven och inte vad som ger det lägsta kapitalkravet.
3. Institutet har lämnat en realistisk plan över införandet av IRK-metoden eller egna estimat av konverteringsfaktorer och LGD till Finansinspektionen.

16 § Institutet kan i samband med ansökan för att få använda IRK-metoden få ett tidsbegränsat medgivande att tillämpa schablonmetoden för portföljer av oväsentlig storlek. Denna bestämmelse gäller inte aktieexponeringar. Medgivande kan endast ges under följande förutsättningar:

1. Det totala riskvägda beloppet för de exponeringar som den längre införandeperioden används för understiger 15 % av det totala riskvägda beloppet på gruppnivå, beräknade enligt schablonmetoden.
2. Det vore oskäligt betungande för institutet att införa IRK-metoden eller egna estimat av konverteringsfaktorer och LGD för de aktuella exponeringarna inom den föreskrivna treårsperioden.

I samband med att medgivandet löper ut kan institutet ansöka om att få ett nytt tidsbegränsat medgivande att använda schablonmetoden. Medgivande kan lämnas om ovanstående förutsättningar är uppfyllda.

17 § Institutet kan i samband med medgivande att få använda IRK-metoden för andra exponeringsklasser få medgivande att tillämpa schablonmetoden för exponeringsklasserna statsexponeringar eller institutsexponeringar om följande villkor är uppfyllda:

1. Den eller de exponeringsklasser för vilka schablonmetoden används enligt denna paragraf utgör inte huvuddelen av institutets totala exponering.
2. Antalet väsentliga motparter inom exponeringsklassen är litet.
3. Att använda IRK-metoden för exponeringsklassen vore oskäligt betungande för institutet.

18 § Institutet kan få medgivande att fortsätta att tillämpa schablonmetoden för vissa typer av institutsexponeringar.

Allmänna råd

De typer av institutsexponeringar som kan komma i fråga för ett medgivande är institutsexponeringar som uppfyller villkoren i förslaget till direktiv 2000/12/EG, bilaga VI–1:38A.

4 kap. Riskvägt belopp och förväntat förlustbelopp

1 § I detta kapitel anges hur riskvägt belopp och förväntat förlustbelopp beräknas för de olika exponeringsklasserna med utgångspunkt från riskparametrarna EAD, PD, LGD och M. Institutet ska bestämma värdet på riskparametrarna i enlighet med kapitlen 5–8.

Beräkning av riskvägt belopp

2 § Det riskvägda beloppet för icke fallerade statsexponeringar, institutsexponeringar och företagsexponeringar ska beräknas enligt följande:

Riskvägt belopp = Riskvikt * EAD

$$\text{Riskvikt} = \{ \text{LGD} * N [(1-R)^{0,5} * G(\text{PD}) + (R/(1-R))^{0,5} * G(0,999)] - \text{PD} * \text{LGD} \} * (1 - 1,5 * b)^{-1} * (1 + (M - 2,5) * b) * 12,5 * 1,06$$

Parametrarna, R och b , i denna formel bestäms med utgångspunkt i PD enligt följande:

$$R = 0,12 * (1 - \text{EXP}(-50 * \text{PD})) / (1 - \text{EXP}(-50)) + 0,24 * [1 - (1 - \text{EXP}(-50 * \text{PD})) / (1 - \text{EXP}(-50))]]$$

$$b = (0,11852 - 0,05478 * \ln(\text{PD}))^2$$

$N(x)$ betecknar den kumulativa standardiserade normalfördelningsfunktionen.

$G(z)$ betecknar inversen till denna funktion.

3 § Inom exponeringsklassen företagsexponeringar får följande korrelationsfunktion användas vid beräkningen av det riskvägda beloppet för exponeringar mot företag med en omsättning som inte överstiger 50 miljoner euro:

$$R = 0,12 * (1 - EXP(-50 * PD)) / (1 - EXP(-50)) + 0,24 * [1 - (1 - EXP(-50 * PD)) / (1 - EXP(-50))] - 0,04 * (1 - (S-5)/45)$$

Parametern S i denna formel betecknar företagets totala omsättning enligt senast fastställda och tillgängliga bokslut, uttryckt i miljoner euro, om S ligger i intervallet 5–50. När omsättningen understiger 5 miljoner euro används konstant S = 5.

Om motpartsföretaget ingår i en koncern ska koncernens samlade omsättning användas som storleksmått.

I situationer när omsättning inte är ett meningsfullt storleksmått ska i stället totala tillgångar användas om dessa är ett bättre mått än omsättningen.

4 § Det riskvägda beloppet för icke fallerade hushållsexponeringar, ska beräknas enligt följande:

Riskvägt belopp = Riskvikt * EAD

$$\text{Riskvikt} = \{ \text{LGD} * N [(1-R)^{-0,5} * G(PD) + (R/(1-R))^{0,5} * G(0,999)] - PD * \text{LGD} \} * 12,5 * 1,06$$

Korrelationsparametern R bestäms här enligt följande:

- För fastighetskrediter ska R vara 0,15.
- För kvalificerade rullande exponeringar ska R vara 0,04.
- För övriga hushållsexponeringar gäller att $R = 0,03 * (1 - EXP(-35 * PD)) / (1 - EXP(-35)) + 0,16 * [1 - (1 - EXP(-35 * PD)) / (1 - EXP(-35))]$.

N(x) och G(z) har samma betydelse som i 2 §.

5 § Det exponeringsviktade genomsnittet av de LGD-värden som används vid beräkning av riskvägda belopp för fastighetskrediter där säkerheten utgörs av bostadsrätt eller panträtt i bostadsfastighet eller tomträtt till sådan fastighet får inte understiga 10 %. Om genomsnittet understiger 10 % måste en justering göras så att genomsnittet uppgår till minst 10 %. Justeringen ska göras med samma faktor för alla LGD-klasser.

Denna paragraf gäller inte exponeringar med statsgaranti.

Dessa bestämmelser gäller till den 31 december 2010.

6 § Institut som inte använder egna estimat av LGD ska för fallerade statsexponeringar, institutsexponeringar, företagsexponeringar sätta det riskvägda beloppet till 0 (noll).

7 § Institut som fått medgivande enligt 3 kap. 2 § att använda egna estimat av LGD ska för fallerade statsexponeringar, institutsexponeringar och företagsexponeringar beräkna det riskvägda beloppet enligt följande:

$$\text{Riskvägt belopp} = \text{Riskvikt} * \text{EAD}$$

$$\text{Riskvikt} = \max[0; (\text{LGD} - \text{LGD}_f) * 12,5]$$

LGD avser här det värde som exponeringen enligt 7 kap. hade innan fallissemanget inträffade. LGD_f är det värde som framkommer enligt 7 kap. 8 §.

8 § Riskvägt belopp för fallerade hushållsexponeringar ska beräknas enligt 7 §.

9 § Riskvikten för motpartslösa exponeringar är 100 %. Formeln för riskvägt belopp är följande:

$$\text{Riskvägt belopp} = 100\% * \text{EAD}$$

Beräkning av riskvägt belopp för aktieexponeringar

Riskvikts metoden

10 § Riskvägt belopp ska beräknas med följande formel:

$$\text{Riskvägt belopp} = \text{riskvikt} * \text{EAD}$$

Riskvikten ska anta följande värden:

1. för aktieexponeringar som omsätts på en reglerad marknad är riskvikten 290 %,
2. för aktieexponeringar som inte omsätts på någon reglerad marknad men som ingår i en väldiversifierad portfölj är riskvikten 190 %,
3. för övriga aktieexponeringar är riskvikten 370 %.

11 § Korta aktiepositioner i bankportföljen får nettas mot långa positioner i samma aktier under förutsättning att de korta positionerna ingåtts med syftet att säkra specifika aktieinnehav och att de ger skydd för åtminstone ett år.

Övriga korta aktiepositioner i bankportföljen ska behandlas som långa positioner. Absolutvärdet av positionen ska multipliceras med den relevanta riskvikten.

12 § Vid beräkningen av riskvägt belopp får institutet ta hänsyn till effekten av garantier och kreditderivat.

Allmänna råd

Institutet bör iakta bestämmelserna i artiklarna 90–93 i förslaget till direktiv 2000/12/EG när effekten av garantier och kreditderivat beaktas.

PD/LGD metoden

13 § Riskvägt belopp ska beräknas enligt 2 och 6 §§.

14 § Institut som inte har tillräckligt med information för att kunna tillämpa definitionen av fallissemang i 6 kap. 6–9 §§ ska multiplicera det riskvägda beloppet med 1,5.

15 § För en enskild exponering ska inte summan av förväntat förlustbelopp multiplicerad med 12,5 och riskvägt belopp vara större än EAD multiplicerad med 12,5.

16 § Institutet får vid beräkningen av riskvägt belopp ta hänsyn till effekten av garantier och kreditderivat.

Allmänna råd

Institutet bör iaktta bestämmelserna i artiklarna 90–93 i förslaget till direktiv 2000/12/EG när effekten av garantier och kreditderivat beaktas.

Interna metoden

17 § Ett institut kan erhålla medgivande att beräkna riskvägt belopp med hjälp av en Value-at-Risk-modell (VaR-modell) som uppfyller kraven i 10 kap.

Riskvägt belopp ska beräknas genom att VaR multipliceras med 12,5.

För en individuell exponering får inte det riskvägda beloppet vara mindre än summan av riskvägt belopp beräknat enligt PD/LGD metoden och förväntat förlustbelopp enligt 24 § multiplicerat med 12,5.

Beräkning av förväntat förlustbelopp

18 § Det förväntade förlustbeloppet för icke fallerade företags-, instituts-, stats-, och hushållsexponeringar, ska beräknas enligt följande:

$$\begin{aligned}\text{Förväntat förlustbelopp} &= \text{EL} * \text{EAD} \\ \text{EL} &= \text{PD} * \text{LGD}\end{aligned}$$

19 § Institut som fått medgivande enligt 3 kap. 2 § att använda egna estimat av LGD ska för fallerade statsexponeringar, institutsexponeringar och företagsexponeringar beräkna det förväntade förlustbeloppet enligt följande:

$$\begin{aligned}\text{Förväntat förlustbelopp} &= \text{EL} * \text{EAD} \\ \text{EL} &= \text{LGD}_f\end{aligned}$$

20 § För fallerade hushållsexponeringar ska det förväntade förlustbeloppet beräknas enligt 19 §.

21 § Institutet ska dra av summan av alla specifika och generella reserveringar eller partiella bortskrivningar, som reducerar exponeringarnas bokförda värde, från summan av alla förväntade förlustbelopp enligt 18–20 §§.

En positiv kursdifferens som beror på att en fallerad fordring kan ha förvärvats med rabatt ska behandlas som en reservering.

Beloppet som räknas ut på detta sätt är institutets justerade förväntade förlustbelopp.

22 § För motpartslösa exponeringar beräknas inget förväntat förlustbelopp.

Beräkning av förväntat förlustbelopp för aktieexponeringar

23 § För de exponeringar som det riskvägda beloppet beräknas enligt 10–12 §§, ska förväntat förlustbelopp beräknas enligt följande formel:

$$\text{Förväntat förlustbelopp} = \text{EL} * \text{EAD}$$

EL ska anta följande värden:

1. för aktieexponeringar som omsätts på reglerade marknader är EL 10 %,
2. för aktieexponeringar som inte omsätts på reglerade marknader men som ingår i väldiversifierade portföljer är EL 10 %,
3. för övriga aktieexponeringar är EL 30 %.

24 § För de exponeringar som det riskvägda beloppet beräknas enligt 13–16 §§, ska förväntat förlustbelopp beräknas enligt följande formel:

$$\text{Förväntat förlustbelopp} = \text{EL} * \text{EAD}, \text{ där}$$
$$\text{EL} = \text{PD} * \text{LGD}$$

25 § För de exponeringar som det riskvägda beloppet beräknas enligt 17 §, ska förväntat förlustbelopp vara 0.

5 kap. Bestämning av riskparametern EAD

Exponeringar i balansräkningen

1 § För exponeringar i balansräkningen, med undantag för sådana exponeringar som avses i 2–7 §§, ska parametern EAD bestämmas som ett bruttovärde utan hänsyn till kreditförlustreserveringar eller andra eventuella värderegleringar som påverkat det bokförda värdet.

För fordringar som har förvärvats med kursdifferens ska EAD dessutom ökas med den aktuella kursdifferensen, om denna är positiv, och minskas om den är negativ. Med den aktuella kursdifferensen förstås i detta sammanhang skillnaden mellan å ena sidan fordringens belopp och å andra sidan fordringens bokförda värde, ökat med eventuella specifika kreditförlustreserveringar eller andra eventuella specifika värderegleringar.

2 § En operationell leasingtransaktion ska behandlas som två skilda exponeringar, varav en avser betalningsströmmarna under kontraktstiden och en avser beräknat restvärde vid leasetidens utgång. För den första delen ska EAD vara nuvärdet av de kontrakterade betalningarna, för den andra delen ska EAD vara nuvärdet av det beräknade restvärdet vid leasetidens utgång.

3 § EAD för aktieexponeringar ska vara det bokförda värdet.

4 § EAD för motpartslösa exponeringar ska vara det bokförda värdet.

5 § För värdepapper eller råvaror, som ingår i en repotransaktion eller i ett aktie- eller råvarulån, ska EAD vara det bokförda värdet. För de exponeringar som institutet inte har tillstånd att beräkna egna estimat av LGD för så ska EAD volatilitetsjusteras.

Allmänna råd

När EAD volatilitetsjusteras bör institutet beakta reglerna i förslaget till direktiv 2000/12/EG, bilaga VII-3:10.

6 § EAD för ränte-, aktie-, råvaru- och valutakursanknutna derivatinstrument ska vara det omräknade beloppet.

Det omräknade beloppet för ett derivatinstrument utgörs av den aktuella ersättningskostnaden, ökat med ett belopp för möjlig riskförändring.

Med den aktuella ersättningskostnaden för ett befintligt derivatinstrument avses den kostnad som institutet skulle ha för att per balansdagen anskaffa ett motsvarande nytt instrument. Om instrumentet är av en typ som omsätts regelbundet på marknaden, kan ersättningskostnaden sättas lika med det aktuella marknadsvärdet. Om aktuella marknadspriser inte kan avläsas ska instrumentet nuvärdesberäknas med aktuella marknadsräntor och valutakurser. Beräkningen görs utifrån gällande noteringar som erfarenhetsmässigt bedöms vara korrekta för de valutor och löptider som instrumentet innehåller. För instrument med negativt värde anses ersättningskostnaden vara noll.

Med belopp för möjlig riskförändring avses ett belopp som ger uttryck för möjligheten att ersättningskostnaden stiger under instrumentets återstående löptid beräknat från balansdagen. Möjlig riskförändring beräknas som produkten av kontraktets nominella belopp och en riskfaktor som bestäms enligt följande tabell. Derivatinstrument som inte omfattas av någon av de fem kategorier som anges i tabellen nedan ska behandlas som instrument baserade på råvaror utom ädelmetaller.

Kontraktets återstående löptid	Ränte-anknutna derivatinstrument	Valuta- och guldanknutna derivatinstrument	Aktie-anknutna derivatinstrument	Derivatinstrument baserade på ädelmetaller utom guld	Derivatinstrument baserade på råvaror utom ädelmetaller
< 1 år	0 %	1 %	6 %	7 %	10 %
≥ 1 < 5 år	0,5 %	5 %	8 %	7 %	12 %
≥ 5 år	1,5 %	7,5 %	10 %	8 %	15 %

Med nominellt belopp avses det belopp i redovisningsvalutan, som det ursprungliga instrumentet omfattar. Om redovisningsvalutan inte ingår i något led, beräknas värdet enligt gällande avistakurser vid beräkningstillfället. För valutaterminer, ränte- och valutaswappar samt andra liknande instrument, ska nominellt belopp avse det högsta av de två värden som framkommer vid omräkningen.

7 § För följande derivatinstrument får EAD anges till 0 kronor:

1. Valutakursanknutna derivatinstrument (men inte derivatinstrument baserade på guld) med en ursprunglig löptid på högst 14 dagar.
2. Derivatinstrument som omsätts på en reglerad marknad och som åsätts dagliga marginalsäkerhetskrav av clearingorganisation.
3. OTC-kontrakt som clearas av clearingorganisation som går in som central motpart i kontrakten och där alla deltagare dagligen ställer full säkerhet för den exponering de utsätter clearingorganisationen för. Säkerheten ska täcka både löpande exponering och eventuell framtida exponering. Säkerheten ska ha riskvikten 0 % i schablonmetoden.

8 § Institutet får netta exponeringar mot varandra.

Allmänna råd

Institut som avser att netta exponeringar mot varandra bör beakta reglerna angående nettning i utkastet till direktiv 2000/12/EG, bilaga III.

Exponeringar inom linjen och andra åtaganden

9 § EAD för statsexponeringar, institutsexponeringar och företagsexponeringar ska bestämmas enligt 11 §. Om institutet fått medgivande att beräkna egna estimat av konverteringsfaktorer i enlighet med 3 kap. § 2, ska EAD dock beräknas i enlighet med 12–23 §§.

EAD för hushållsexponeringar ska beräknas enligt 12–23 §§.

10 § EAD bestäms genom att det utnyttjade belopp som motparten enligt kontraktsvillkoren har möjlighet att utnyttja multipliceras med en konverteringsfaktor.

Om en exponering inom linjen i sin tur gäller ett annat åtagande som också är inom linjen, ska den lägsta konverteringsfaktorn av de två användas.

Föreskrivna värden på EAD

11 § Konverteringsfaktor för respektive exponeringstyp ska sättas i enlighet med reglerna i schablonmetoden med följande undantag:

Kreditmöjligheter, inklusive garantier för låneprogram, ska ha en konverteringsfaktor på 75 %.

En kreditmöjlighet får åsättas en konverteringsfaktor på 0 % endast om följande villkor är uppfyllda:

1. Kreditmöjligheten kan ovillkorligen när som helst återkallas utan föregående uppsägning, eller så är villkoren för kreditmöjligheten sådana att den med automatik upphör om motpartens kreditvärdighet försämras.
2. Institutet kontrollerar aktivt motpartens kreditvärdighet för att omedelbart upptäcka försämringar.

För öppna och bekräftade rembursar med kort löptid och liknande åtaganden som uppstår till följd av varuhandel, ska konverteringsfaktorn vara 20 %.

Egna estimat av konverteringsfaktorer

Riskklassificering

12 § Institutet ska ha ett internt riskklassificeringssystem med en riskklassificering av exponeringarna som enbart speglar konverteringsfaktorn.

I fråga om hushållsexponeringar får institutet välja att i stället för en separat klassificering för varje riskparameter använda en gruppering av exponeringarna som speglar risken i såväl konverteringsfaktor som PD och LGD. En sådan gruppering ska ta hänsyn till både motpartsspecifika och transaktionsspecifika faktorer.

13 § Alla exponeringar ska riskklassificeras.

14 § Exponeringarna i varje riskklass ska uppvisa tillräcklig homogenitet, ur risksynpunkt. Fördelningen mellan riskklasserna ska vara sådan att det inte uppstår stora koncentrationer av exponeringar i ett fåtal riskklasser, såvida det inte finns entydiga empiriska belägg för sådana koncentrationer. Antalet exponeringar i varje riskklass ska dock vara tillräckligt stort för att möjliggöra en god kvantifiering och validering av konverteringsfaktorn.

Kvantifiering

15 § Institutet ska beräkna estimat av konverteringsfaktor per riskklass på basis av den genomsnittliga realiserade konverteringsfaktorn per riskklass.

Institut som behandlar hushållsexponeringar enligt 12 § 2 stycket får dock ta hänsyn till risken för ytterligare utnyttjanden av kreditmöjligheter i sina LGD-estimat.

Samtliga fallissemang under observationsperioden ska användas för beräkningarna.

16 § Om värdet på konverteringsfaktorn under perioder av ogynnsamma ekonomiska förhållanden är högre än de genomsnittliga konverteringsfaktorerna ska konverteringsfaktorn estimeras på basis av dessa högre värden. Institutet ska analysera och kunna redovisa skillnaden mellan dessa och de genomsnittliga konverteringsfaktorerna.

17 § Estimat av konverteringsfaktorer ska inkludera risken för att motparten ytterligare utnyttjar sina kreditmöjligheter även efter det att fallissemang har inträffat. Då konverteringsfaktorerna estimeras ska institutet ta hänsyn till sina interna policys och rutiner med avseende på övervakning av utestående limiter och hantering av betalningsflöden. Institutet ska också ta hänsyn till sin villighet och möjlighet att förhindra motparters ytterligare utnyttjande av kreditmöjligheter, kort innan fallissemangstillfället.

18 § I den mån institutet bokför obetalda dröjsmålsräntor och avgifter som en intäkt ska dessa också tas med i beräkning av konverteringsfaktorn.

19 § Institutet ska ha betryggande system och rutiner för att dagligen kunna kontrollera utestående limiter, utnyttjandet av limiterna och förändringar i utnyttjade belopp per motpart och per riskklass.

20 § Institutet ska använda samma definition av fallissemang när det estimerar konverteringsfaktorer som när det estimerar PD.

21 § För hushållsexponeringar ska estimaten baseras på minst fem års data. Om data från längre tid tillbaka finns tillgänglig och denna är relevant, ska estimaten baseras även på denna data. Institutet behöver dock inte lägga lika stor vikt vid äldre data som vid nyare, om det kan påvisa att nyare data har en högre prediktionsförmåga av konverteringsfaktorer än äldre data.

För hushållsexponeringar kan institutet, i samband med ansökan för att få använda IRK-metoden, få medgivande att under en övergångsperiod få basera estimaten av konverteringsfaktorer på mindre än fem års data. Estimatet måste dock baseras på minst två års data. Institutet ska efter tidpunkten för medgivandet successivt basera estimaten på data från en allt längre tidsperiod tills dess att kravet på fem års data är uppfyllt. En förutsättning för medgivande till avsteg från kravet på fem års data

är att institutet har en säkerhetsmarginal i sina estimat som kompenserar för den osäkerhet bristen på data medför.

22 § För statsexponeringar, institutsexponeringar och företagsexponeringar ska egna estimat av konverteringsfaktorer baseras på minst sju års data från åtminstone en av datakällorna. Om data från längre tid tillbaka finns tillgänglig och denna data är relevant ska estimaten baseras även på denna data.

Generell bestämmelse

23 § Institutet ska uppfylla minimikraven i 9 kap. med avseende på konverteringsfaktor.

6 kap. Bestämning av riskparametern PD

Riskklassificering

1 § Institutet ska ha en intern riskklassificering med en rangordning i en eller flera riskklasser som enbart speglar risken för fallissemang.

I fråga om hushållsexponeringar får institutet välja att i stället för en separat klassificering för varje riskparameter använda en gruppering av exponeringarna som speglar risken i såväl PD som LGD och konverteringsfaktor. En sådan gruppering ska ta hänsyn till både motpartsspecifika och transaktionsspecifika faktorer.

2 § Alla motparter eller exponeringar ska åsättas en riskklass.

Riskklasserna ska sättas per motpart. Riskklassificeringen ska ske separat för varje juridisk person. För hushållsexponeringar får riskklassen sättas per exponering.

En exponering får sättas i en annan riskklass än övriga exponeringar till samma motpart om den är utsatt för en högre risk att betalningen av exponeringen hindras av restriktioner för att föra ut valuta ur ett land (s.k. transferringsrisk).

3 § Riskdifferentieringen mellan riskklasserna ska vara ändamålsenlig. Exponeringarna eller motparterna i varje riskklass ska uppvisa tillräcklig homogenitet, ur risksynpunkt. Fördelningen mellan riskklasserna ska vara sådan att det inte uppstår stora koncentrationer av exponeringar eller motparter i ett fåtal riskklasser, såvida det inte finns entydiga empiriska belägg för sådana koncentrationer. Antalet exponeringar eller motparter i varje riskklass ska dock vara tillräckligt stort för att möjliggöra en god kvantifiering och validering av risken för fallissemang. Riskdifferentieringen ska vara tillräcklig inom varje enskilt väsentligt affärsområde.

För statsexponeringar, institutsexponeringar, företagsexponeringar och aktieexponeringar, ska antalet riskklasser vara minst sju för icke fallerade motparter och minst en för fallerade.

4 § För hushållsexponeringar ska motparternas sätt att fullgöra sina förpliktelser mot institutet påverka riskklassificeringen, om inte institutet kan påvisa att betalningshistorik saknar betydelse för risken för fallissemang.

5 § Institutet får använda ett externt ratinginstituts ratings vid den interna riskklassificeringen. En sådan rating får dock inte vara den enda faktor som påverkar riskklassificeringen.

Definition av fallissemang

6 § En exponering mot en viss motpart ska anses fallerad om någon av följande kriterier är uppfylld:

1. Institutet bedömer att det är sannolikt att motparten inte kommer att kunna fullgöra sina åtaganden gentemot institutet utan att institutet måste realisera en eventuell säkerhet eller vidta liknande åtgärder.
2. Motparten är mer än 90 dagar sen med en betalning som avser annat än ett oväsentligt belopp.

Följande händelser ska betraktas som starka indikatorer på att ett fallissemang inträffat:

1. institutet övergår till att behandla exponeringen enligt sina kriterier på en osäker fordran, t.ex. genom att upphöra att intäktsinföra upplupen ränta,
2. institutet gör en reservering eller bortskrivning avseende sin fordran på grund av motpartens försämrade kreditvärdighet,
3. institutet överlåter sin fordran med en inte obetydlig förlust som helt eller delvis återspeglar en befarad kreditförlust,
4. institutet har gått med på en omstrukturering av motpartens skulder som förväntas leda till att värdet av institutets fordran går ned till följd av betydligt minskade eller senarelagda betalningar från motpartens sida, eller när
5. institutet har begärt motparten i konkurs eller vidtagit annan liknande åtgärd eller motparten själv har ansökt om detta.

Institutet ska kunna motivera varför det valt att göra avsteg från dessa händelser vid bedömningen av om ett fallissemang inträffat.

7 § Om motparten finns i en EES-stat, får institut vid tillämpningen av 6 § första stycket 2 i fråga om hushållsexponeringar och exponeringar mot offentligägda organisationer räkna med den tidsperiod som det aktuella landets myndigheter har beslutat för det ändamålet. Tidsperioden får dock aldrig vara längre än 180 dagar. Detta undantag gäller även i fråga om företagsexponeringar fram till den 31 december 2011.

När en exponering har formen av en låneram eller annan kreditmöjlighet som motparten kan disponera ska varje sådant utnyttjande som sker utan institutets medgivande anses som en försenad betalning. Tidsfristen i 6 § första stycket 2 ska räknas från den dag då det otillåtna utnyttjandet inleddes.

Institutet ska dokumentera alla fall då en motpart varit mer än 90 dagar sen med en betalning men där detta inte registrerats som ett fallissemang med hänvisning till att det rört sig om oväsentliga belopp.

8 § Om någon exponering mot en viss motpart är fallerad ska institutets samtliga exponeringar mot samma motpart anses vara fallerade. Motsvarande gäller för exponeringar som ett annat institut i samma finansiella företagsgrupp har mot denna motpart. Institut som har valt att riskklassificera sina exponeringar i hushållsportföljen per exponering och inte per motpart ska dock göra fallissemangsbedömningen för dessa exponeringar individuellt.

9 § En motpart eller exponering som har klassificerats som fallerad, men som inte längre uppfyller definitionen av fallissemang, ska omklassificeras och hanteras som övriga ej fallerade. Detta innebär också att om fallissemang åter inträffar för samma motpart eller exponering, ska detta hanteras som ett nytt fallissemang.

Risikkvantifiering

10 § Institutet ska beräkna estimat av PD baserat på den långsiktiga fallissemangsfrekvensen per riskklass och år. Om en statistisk modell för att förutsäga fallissemang används får PD-estimatet för riskklassen sättas till det oviktade genomsnittet av de individuella PD-estimaten inom respektive riskklass.

Institut som behandlar hushållsexponeringar enligt 1 § 2 får beräkna PD-estimatet för hushållsexponeringar baserat på realiserade förluster och institutets estimat av LGD.

11 § För instituts-, företags- och hushållsexponeringar ska PD vara minst 0,03 %.

För aktieexponeringar gäller följande minimivärden för PD:

1. för aktier som omsätts på reglerade marknader och där innehavet är en del av en långsiktig affärsrelation måste PD uppgå till åtminstone 0,09 %,
2. för aktier som inte omsätts på reglerade marknader och där avkastningen förväntas komma från regelbundna aktieutdelningar, och inte i form av värdeökning på aktierna, måste PD uppgå till åtminstone 0,09 %,
3. för aktier som omsätts på reglerade marknader måste PD uppgå till åtminstone 0,4 %,
4. för övriga aktieexponeringar måste PD uppgå till åtminstone 1,25 %.

PD för motparter och exponeringar i fallissemang ska vara 100 %.

12 § För exponeringsklassen hushållsexponeringar ska institutet analysera huruvida vissa typer av exponeringar kan förväntas ha en väsentligt högre fallissemangsfrekvens under en del av exponeringarnas livscykel för vilken institutet ännu saknar data. Institutet ska beakta dessa eventuella effekter i PD-estimatet för dessa exponeringar och motparter.

13 § PD-estimatet ska baseras på minst fem års data. Om det finns data tillgängliga från längre tid tillbaka och denna data är relevant, ska också den användas. För hushållsexponeringar får institutet lägga mindre vikt vid äldre data om det kan påvisa att detta leder till en högre prediktionsförmåga av fallissemang.

14 § För hushållsexponeringar kan institutet i samband med ansökan för att få använda IRK-metoden få medgivande att under en övergångsperiod basera PD-estimatet på mindre än fem års data. Detsamma gäller statsexponeringar, instituts- och företagsexponeringar om institutet inte använder egna estimat av konverteringsfaktorer och LGD för dessa exponeringar. För samtliga exponeringsklasser måste dock PD-estimatet baseras på minst två års data. Institutet ska efter tidpunkten för medgivandet successivt basera estimaten på data från en allt längre tidsperiod till dess att kravet på fem års data är uppfyllt. En förutsättning för medgivande till avsteg från kravet på fem års data är att institutet har en säkerhetsmarginal i sina estimat som kompenserar för den osäkerhet bristen på data medför.

15 § För statsexponeringar, institutsexponeringar, företagsexponeringar och aktieexponeringar får institutet mappa sina interna riskklasser till ett externt ratinginstituts ratings och använda realiserade fallissemangsfrekvenser från det externa

ratinginstitutets ratingklasser som grund för institutets egna PD-estimat om följande villkor är uppfyllda:

1. Det externa ratinginstitutets metodik ska enbart reflektera risken för fallissemang hos motparterna.
2. Institutet ska göra en jämförelse mellan de klassificeringskriterier institutet använder internt och det externa ratinginstitutets ratingkriterier samt en analys av betydelsen av eventuella skillnader för fallissemangsfrekvensen.
3. Institutet ska göra en jämförelse mellan hur institutet och det externa ratinginstitutet klassificerar samma motparter.
4. Institutet ska analysera eventuella skillnader i definitionen av fallissemang mellan dessa föreskrifter och den definition som används av det externa ratinginstitutet samt betydelsen av eventuella skillnader för fallissemangsfrekvensen.
5. Ovanstående har dokumenterats.

Beräkning av effekten av garantier och kreditderivat

16 § För de exponeringar som institutet inte har tillstånd att beräkna egna estimat av LGD och konverteringsfaktorer, får institutet ta hänsyn till effekter av garantier och kreditderivat på sina PD-estimat.

Allmänna råd

Institut som önskar ta hänsyn till effekten av garantier och kreditderivat bör göra detta i enlighet med bestämmelserna i förslaget till direktiv 2000/12/EG, artikel 93.

När PD justeras för att ta hänsyn till en garanti eller ett kreditderivat ska riskvägt belopp för den skyddade delen av den underliggande exponeringen beräknas med den formel som i 4 kap. anges för den exponeringsklass som utfärdaren av garantin eller kreditderivatet tillhör.

För de exponeringar som institutet har tillstånd att beräkna egna estimat av LGD och konverteringsfaktorer för så får institutet ta hänsyn till effekter av garantier och kreditderivat i sina PD-estimat i enlighet med 17 §.

17 § Om det finns en giltig garanti eller kreditderivat enligt 7 kap. 18–21 §§ för en exponering, får PD justeras för att ta hänsyn till detta. Justeringen får dock inte ske på så sätt att riskvikten för den skyddade exponeringen blir lägre än vad en motsvarande direkt exponering mot utfärdaren av skyddet skulle ha blivit. Vad som föreskrivs i 7 kap. 18–21 §§ avseende justering av LGD gäller också justeringen av PD.

När PD justeras för att ta hänsyn till en garanti eller ett kreditderivat ska riskvägt belopp för den skyddade delen av den underliggande exponeringen beräknas med den formel som i 4 kap. anges för den exponeringsklass som utfärdaren av garantin eller kreditderivatet tillhör.

Generell bestämmelse

18 § Institutet ska uppfylla bestämmelserna i 9 kap. med avseende på PD.

7 kap. Bestämning av riskparametern LGD

1 § LGD för statsexponeringar, institutsexponeringar och företagsexponeringar ska bestämmas enligt 2 §. Om institutet fått medgivande att beräkna egna estimat av LGD i enlighet med 3 kap. 2 § ska LGD dock beräknas i enlighet med 4–22 §§.

LGD för aktieexponeringar ska beräknas enligt 3 §.

LGD för hushållsexponeringar ska beräknas enligt 4–22 §§.

Föreskrivna värden på LGD

2 § För fordringar som inte har efterställd betalningsrätt ska ett LGD-värde om 45 % användas. För efterställda fordringar ska värdet vara 75 %.

Värdet på LGD för säkrade obligationer ska vara 12,5 %.

Allmänna råd

Vid bedömning av om en obligation är säkrad bör institutet ta hänsyn till kriterierna i förslaget till direktiv 2000/12/EG, bilaga VI-1:65-67.

För exponeringar där det har ställts en kvalificerad säkerhet får värdet på LGD justeras.

Allmänna råd

Vid bedömningen av om en säkerhet är kvalificerad bör institutet ta hänsyn till bestämmelserna i förslaget till direktiv 2000/12/EG, artikel 92.

När värdet på LGD justeras bör institutet beakta bestämmelserna i förslaget till direktiv 2000/12/EG, artikel 93.

För fallerade exponeringar ska institutet beräkna LGD i enlighet med 9 §.

3 § För aktier som inte omsätts på reglerade marknader men ingår i en väldiversifierad portfölj, ska LGD vara 65 %. För alla andra aktieexponeringar ska LGD vara 90 %.

Egna estimat av LGD

Riskklassificering

4 § Institutet ska ha ett system för intern riskklassificering, med en klassificering av exponeringar som enbart speglar LGD.

I fråga om hushållsexponeringar får institutet välja att i stället för en separat klassificering för varje riskparameter använda en gruppering av exponeringarna som speglar risken i såväl LGD som PD och konverteringsfaktor. En sådan gruppering ska ta hänsyn till både motpartsspecifika och transaktionsspecifika faktorer.

En exponering får delas upp i två eller flera delar som riskklassificeras separat, exempelvis en del med säkerhet och en utan.

5 § Alla exponeringar ska riskklassificeras.

6 § Exponeringarna i varje riskklass ska uppvisa tillräcklig homogenitet, ur risk-synpunkt. Fördelningen mellan riskklasserna ska vara sådan att det inte uppstår stora koncentrationer av exponeringar i ett fåtal riskklasser, såvida det inte finns entydiga empiriska belegg för sådana koncentrationer. Antalet exponeringar i varje riskklass ska dock vara tillräckligt stort för att möjliggöra en god kvantifiering och validering.

Kvantifiering

7 § Institutet ska beräkna estimat av LGD för varje riskklass baserat på genomsnittet av de realiserade värdena i den riskklassen. Institut som behandlar hushållsexponeringar enligt 4 § 2 stycket får dock härleda LGD-estimatet från den genomsnittliga realiserade förlustnivån och institutets estimat av PD för klassen.

Samtliga fallissemang i tillgänglig data ska användas för beräkningarna.

8 § Om LGD under perioder av ogynnsamma ekonomiska förhållanden är högre än de långsiktigt genomsnittliga LGD-värdena ska estimaten av LGD baseras på de högre värdena. Institutet ska analysera och kunna redovisa skillnaden mellan dessa och de genomsnittliga LGD-värdena.

9 § För fallerade exponeringar ska institutet göra en ny skattning av LGD för varje specifik exponering. Detta LGD ska baseras på information om aktuella ekonomiska förhållanden på marknaden och den individuella exponeringen. Estimatet ska också inkludera risken för ej förutsedda förluster under återvinningsperioden.

10 § I den mån institutet bokför obetalda dröjsmålsräntor och avgifter som en intäkt ska dessa också tas med i beräkning av LGD.

11 § Institutet ska i beräkningarna av LGD-estimatet använda samma definition av fallissemang som för PD-estimatet.

12 § Med förlust avses i detta sammanhang ekonomisk förlust och det inkluderar alla väsentliga direkta och indirekta kostnader förknippade med hanteringen av en exponering i fallissemang. Eventuella återvinningar ska nuvärdesberäknas till tidpunkten för när fallissemanget inträffade. Den diskonteringsränta som används för detta ändamål ska spegla ovissheten, vid fallissemangstidpunkten, när det gäller storleken på eventuella återvinningar.

13 § För statsexponeringar, institutsexponeringar och företagsexponeringar ska egna estimat av LGD baseras på minst sju års data. Om relevant data från längre tid tillbaka finns tillgänglig ska estimaten baseras även på denna data.

14 § För hushållsexponeringar ska estimaten baseras på minst fem års data. Om relevant data från längre tid tillbaka finns tillgänglig ska estimaten baseras även på denna data. Institutet behöver inte lägga lika stor vikt vid äldre data som vid nyare om det kan påvisa att nyare data har en högre prediktionsförmåga för LGD än äldre data.

För hushållsexponeringar kan institutet, i samband med ansökan för att få använda IRK-metoden, få medgivande att under en övergångsperiod basera LGD-estimatet

på mindre än fem års data. LGD-estimaterna måste dock baseras på minst två års data. Institutet ska efter tidpunkten för medgivandet successivt basera estimaterna på data från en allt längre tidsperiod tills dess att kravet på fem års data är uppfyllt. En förutsättning för medgivande till avsteg från kravet på fem års data är att institutet har en säkerhetsmarginal i sina estimat som kompenserar för den osäkerhet bristen på data medför.

Beräkning av effekten av säkerheter

15 § För de säkerheter som institutet kan hantera på ett tillfredsställande sätt får återvinningar från säkerheterna tas med i beräkningen av LGD-estimat.

Allmänna råd

Vid bedömningen av om institutet kan hantera säkerheterna på ett tillfredsställande sätt bör institutet beakta om kraven i förslaget till direktiv 2000/12/EG, artiklarna 92.3 och 92.4 samt bilaga VIII-1:7-22 är uppfyllda.

16 § Institutet ska på ett betryggande sätt ta hänsyn till eventuella väsentliga samband som kan finnas mellan motpartens kreditvärdighet och säkerheternas värde.

LGD-estimaterna ska inte enbart baseras på säkerheternas uppskattade marknadsvärde. Hänsyn måste också tas till risken att institutet inte omgående kan förfoga över säkerheten, eller inte omgående kan realisera den.

Om säkerheten är i en annan valuta än exponeringen, ska valutakursrisken beaktas genom en försiktighetsmarginal vid beräkningen av LGD-estimatet.

Beräkning av effekten av garantier och kreditderivat

17 § Om det finns en kvalificerad garanti eller kreditderivat enligt 18–21 §§ för en exponering, får LGD justeras för att ta hänsyn till detta. Justeringen får dock inte ske på så sätt att riskvikten för den skyddade exponeringen blir lägre än vad en motsvarande direkt exponering mot utfärdaren av skyddet skulle ha blivit.

När LGD justeras för att ta hänsyn till en garanti eller ett kreditderivat ska riskvägt belopp för den skyddade delen av den underliggande exponeringen beräknas med den formel som i 4 kap. anges för den exponeringsklass som utfärdaren av garantin eller kreditderivatet tillhör.

18 § Institutet ska ha tydliga regler för justeringen av LGD. De ska vara konsistenta med detta regelverks krav för hur riskklassificering ska ske. Instruktionerna ska också innehålla kriterier för hur justeringen påverkas av följande faktorer:

1. Skyddsgivarens förmåga och vilja att följa sina åtaganden enligt kontraktet.
2. Sambandet mellan den direkta motpartens och skyddsgivarens betalningsförmåga.
3. Inom vilken tidsperiod eventuella betalningar från skyddet kan förväntas inkomma. Särskilt ska utbetalningsstrukturen hos kreditderivat beaktas.
4. Om det bedöms att en fullständig risköverföring har skett eller om någon risk ligger kvar hos den direkta motparten.
5. Hur risköverföringen påverkas av att skyddets löptid inte överensstämmer med exponeringens.

19 § Justering av LGD får endast ske då skyddsgivaren har riskklassificeras i enlighet med bestämmelserna om riskviktning för direkta motparter. Institutet ska dokumentera sina interna kriterier för i vilka fall justering ska ske.

20 § Justering av LGD får endast ske om skyddet uppfyller följande villkor:

1. Det finns ett skriftligt kontrakt.
2. Skyddet är legalt bindande i alla relevanta jurisdiktioner.
3. Skyddet är ovillkorligt, d.v.s. att det inte för sin giltighet är beroende av någon omständighet som ligger utanför det ursprungliga skuldförhållandet.

21 § Även om ett kreditderivats referensexponering inte exakt motsvarar den exponering som institutet vill skydda får kreditderivatet beaktas, om följande villkor är uppfyllda:

1. Referensexponeringen är mot samma motpart.
2. Referenstillgången ska vara rankad lika med, pari passu, eller sämre än den skyddade tillgången i händelse av konkurs.
3. Det ska finnas sådana korsvisa klausuler mellan referenstillgången och den skyddade tillgången som innebär att om låntagaren fallerar (t.ex. ställer in betalningarna) på andra lån som denne har upptagit, kommer detta att behandlas som om ett fallissemang har inträffat även beträffande referenstillgången.

Generell bestämmelse

22 § Institutet ska uppfylla minimikraven i 9 kap. med avseende på LGD.

8 kap. Bestämning av riskparametern M

1 § För statsexponeringar, institutsexponeringar och företagsexponeringar ska M bestämmas enligt 2 §. Om institutet fått medgivande att beräkna egna estimat av LGD eller konverteringsfaktorer i enlighet med 3 kap. 2 §, ska M dock beräknas enligt 4–7 §§.

För aktieexponeringar ska M bestämmas enligt 3 §.

M anges i år och bråkdelar av år.

Föreskrivna värden på M

2 § M ska vara 2,5 år för alla exponeringar utom återköpstransaktioner samt värdepappers- och råvarulån. För återköpstransaktioner samt värdepappers- och råvarulån ska M vara 0,5 år.

3 § M ska vara 5 år för alla typer av aktieexponeringar.

Interna beräkningar

4 § M ska för exponeringar med kontrakterade betalningsflöden beräknas individuellt enligt följande:

M = 1 om beräknad löptid understiger ett år.

M = 5 om beräknad löptid överstiger fem år.

M = Beräknad löptid, om denna ligger mellan ett och fem år.

$$\text{Beräknad löptid} = \frac{\sum t * BF_t}{\sum BF_t}$$

BF_t betecknar här de betalningar (amortering/återbetalning, ränta, avgift) som ska fullgöras av motparten om t år räknat från beräkningstidpunkten.

5 § För exponeringar som avser derivatinstrument med samma motpart och där ett avtal om nettningsavtal som uppfyller kraven i 4 kap. Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2003:10) om kapitaltäckning och stora exponeringar finns, ska den beräknade löptiden bestämmas som ett viktat genomsnitt av de enskilda instrumentens återstående löptid enligt motsvarande formel som i 4 §. Det nominella beloppet hos varje exponering används vid viktningen.

Under motsvarande förutsättningar i fråga om nettningsavtal som i första stycket får samma metod användas i fråga om exponeringar som avser återköpstransaktioner eller värdepappers- och råvarulån. I detta fall är golvet för M motsvarande fem dagar.

6 § För alla andra exponeringar än de som behandlats i 4–5 §§, ska den beräknade löptiden vara den maximala återstående tid som motparten enligt kontraktet har möjlighet att vänta med att helt fullgöra sina förpliktelser. Detta gäller även om institutet för sådana exponeringar som avses i 4 § inte är i stånd att genomföra den där föreskrivna beräkningen.

7 § För vissa exponeringar får golvet för M om ett år, som anges i 4 §, ersättas med ett golv som motsvarar en dag.

9 kap. Generella bestämmelser för IRK-metoden

1 § I detta kapitel finns generella bestämmelser om institutets interna riskklassificeringssystem. Ett internt riskklassificeringssystem består av alla de olika metoder, arbets- och beslutsprocesser, kontrollmekanismer, styrande dokument, IT-system samt processer och rutiner som stöder institutets riskklassificering och kvantifiering av kreditrisk.

Riskklassificeringssystemets struktur

2 § Ett institut som använder flera olika riskklassificeringsmetoder för samma riskparameter ska ha tydliga kriterier för vilken metod som ska användas för en viss typ av exponering eller motpart. Dessa kriterier ska ta hänsyn till exponeringarnas och motparternas riskprofil.

3 § Institutet ska löpande utvärdera lämpligheten i valet av riskklassificeringsmetoder med hänsyn till exponeringarnas riskprofil och utvecklingen av omvärldsförutsättningarna.

4 § Institutet har ansvaret för att följa bestämmelserna i detta kapitel, även om det till exempel deltar i ett samarbete med andra institut om metodutveckling eller pooling av data. Samma gäller också om institutet använder en externt utvecklad modell för riskklassificering och estimering av parametrar.

Riskklassificering

5 § Institutet ska ha instruktioner med detaljerade beskrivningar, kriterier och rutiner för hur riskklassificeringen av exponeringar och motparter ska ske.

Instruktionerna ska vara tillräckligt detaljerade för att riskklassificeringen ska kunna ske på ett konsekvent sätt i alla delar av institutet. Institutet ska ha beskrivningar och kriterier för varje enskild riskklass. Instruktionerna ska vara utformade på ett sådant sätt att en extern part ska kunna utvärdera tillämpningen av dem i konkreta fall.

Kriterierna för riskklassificeringen ska harmoniera med institutets rutiner för kreditbeslut och dess hantering av osäkra krediter.

6 § I riskklassificeringen av exponeringar och motparter ska institutet ta hänsyn till all väsentlig information. Informationen ska vara aktuell och möjliggöra en prognostisering om den framtida utvecklingen hos exponeringen eller motparten. Ju mindre relevant information institutet har om en viss exponering eller motpart, desto större försiktighetsmarginal ska institutet tillämpa i sin riskklassificering av den.

Kvantifiering

7 § Estimatens av riskparametrarna ska baseras på empirisk data och faktisk historisk erfarenhet och inte enbart på kvalitativa bedömningar. Institutet ska kunna påvisa att estimatens är representativa för institutets förlusthistorik.

8 § Estimatens ska baseras på de mest väsentliga förklaringsfaktorerna för risken. Institutet ska kunna bryta ner sin förlusthistorik för varje riskdimension, d.v.s. PD, LGD och konverteringsfaktor, per förklaringsfaktor.

9 § Estimatens ska uppfattas som rimliga och praktiskt tillämpbara av riskklassificeringssystemets användare.

10 § Institutet ska regelbundet, minst en gång om året, ompröva sina estimat då ny information blir tillgänglig.

11 § Institutets metoder för att skatta sina estimat ska återspegla förbättrade tekniker och metoder när sådana blir tillgängliga.

12 § Den portfölj av exponeringar som estimatens av riskparametrarna baseras på måste vara jämförbara med institutets aktuella portfölj. Motsvarande gäller även rutiner och praxis i kreditprocessen samt övriga faktorer med relevans för värdet på riskparametrarna. Då institutet estimerar riskparametrarna ska det ta hänsyn till alla eventuella förändringar i rutiner och praxis i kreditprocessen som kan förväntas påverka risken. Institutet ska också påvisa att de marknadsförutsättningar och ekonomiska förutsättningar som rådde under den period som estimatens bygger på är relevanta för institutets aktuella ekonomiska och marknadsmässiga förutsättningar.

13 § Exponeringarna i portföljer som estimatens baseras på ska vara tillräckligt många och avse en tillräcklig tidsperiod för att ge stabila och träffsäkra estimat. Institutet ska ha en säkerhetsmarginal i estimatens som återspeglar den förväntade felmarginalen. Ju mindre data institutet har, både med avseende på

observationsperiodens längd och antalet observationer, desto större ska säkerhetsmarginalerna vara.

14 § Kraven i detta avsnitt gäller oavsett om institutet använder sig av intern eller extern data. Om poolad data används ska institutet särskilt se till att de kriterier som övriga medverkande institut använder i riskklassificeringen i allt väsentligt är de samma som institutets.

Oberoende i riskklassificeringen

15 § Varje riskklassificering, både nyklassificeringar och omklassificeringar, ska godkännas av en funktion som inte får någon direkt ekonomisk fördel av om en kredit beviljas. För hushållsexponeringar är det dock tillräckligt om en sådan funktion gör en efterhandskontroll av riskklassificeringarna på aggregerad nivå.

16 § Om institutet får ny information som väsentligt påverkar bedömningen av kreditrisken hos motparten eller exponeringen, ska institutet genomföra en ny riskklassificering.

För statsexponeringar, institutsexponeringar och företagsexponeringar ska institutet på ett effektivt sätt löpande inhämta aktuell information som väsentligen påverkar riskklassificeringen av motparter och exponeringar.

Institutet ska under alla omständigheter ompröva riskklassificeringen minst en gång om året. För hushållsexponeringar får detta ske genom att ett representativt urval av exponeringarna eller motparterna i varje riskklass revideras, om institutet på detta sätt kan bekräfta att riskklassificeringen är fortsatt stabil.

Klassificeringen av exponeringar och motparter som anses särskilt riskfyllda ska ses över oftare.

17 § Det ska finnas möjlighet för den ansvariga kredithandläggaren att föreslå en annan riskklass än den som en eventuell mekanisk beslutsmetod räknat fram. För statsexponeringar, institutsexponeringar och företagsexponeringar ska kredithandläggaren alltid göra en kvalitativ bedömning av rimligheten i den riskklass som den mekaniska beslutsmetoden indikerat.

Institutet ska individuellt dokumentera alla avsteg från den mekaniskt framräknade riskklassen och den process institutet har för att godkänna dessa. Institutet ska särskilt analysera och dokumentera utfallet av dessa avsteg enligt samma principer som föreskrivs i 28 §.

Dokumentation av riskklassificeringssystemet

18 § Institutet ska dokumentera sitt interna riskklassificeringssystem i detalj. Av dokumentationen ska det framgå hur institutet följer bestämmelserna i detta regelverk. Institutet ska vidare dokumentera alla väsentliga förändringar som görs i riskklassificeringssystemet.

19 § Institutet ska dokumentera sambandet mellan indelningen i riskklasserna, estimatet för varje riskklass och de kriterier som används för att dela in motparter och exponeringar i riskklasserna. Institutet ska också dokumentera vilka skälen är för varför dessa kriterier har valts och den analys som ligger bakom detta val.

Institutet ska vidare dokumentera organisationen och processerna kring riskklassificeringen och dess kontrollfunktioner.

20 § Om institutet använder statistiska modeller för riskklassificeringen ska dessa särskilt dokumenteras. Dokumentationen ska innehålla en detaljerad beskrivning av den teori, antaganden och data som modellen bygger på. Vidare ska valideringsprocessen för modellen dokumenteras i detalj, liksom under vilka omständigheter modellens prediktionsförmåga kan försämrats.

21 § Institutet ska dokumentera de specifika definitioner som används internt för fallissemang och förlust. Dokumentationen ska påvisa överensstämmelsen med definitionerna i dessa föreskrifter.

Datahantering

22 § Institutet ska samla och lagra den data som krävs för att använda IRK-metoden.

Allmänna råd

Institutet bör samla och lagra den data som krävs för att uppfylla de särskilda villkor för offentliggörande som anges i förslaget till direktiv 2000/12/EG, artiklarna 145–148.

23 § Institutet ska för alla sina exponeringar samla och lagra följande data om de riskdimensioner där institutet har fått tillstånd att använda sina egna estimat:

1. En komplett historik över de riskklasser som har åsatts exponeringar eller motparter, inklusive skyddsgivare.
2. Tidpunkt för riskklassificeringen.
3. Den data och metod som har använts för riskklassificeringen.
4. Ansvarig handläggare och beslutsinstans för riskklassificeringen.
5. Vilka motparter och exponeringar som har fallerat samt tidpunkt och omständigheter för fallissemang.
6. PD-estimat och faktisk fallissemangsfrekvens för varje riskklass i PD-dimensionen samt migrationen mellan riskklasserna.

För de exponeringar där institutet använder föreskrivna värden av LGD och konverteringsfaktorer, ska institutet samla och lagra både de föreskrivna och de realiserade värdena av LGD och konverteringsfaktorerna för varje riskklass.

För de exponeringar där institutet har medgivande att använda egna estimat av LGD och konverteringsfaktorer ska institutet samla och lagra:

1. Estimat av LGD och konverteringsfaktorerna samt realiserade värden för varje riskklass. Om institutet tar hänsyn till effekterna av garantier och kreditderivat i sina LGD-estimat gäller detta både före och efter dessa effekter.
2. Alla komponenter av de realiserade förlusterna.

Stresstest och scenarioanalys

24 § Institutet ska på lämpligt sätt testa vilken påverkan potentiella framtida händelser och omvärldsförändringar har på kreditrisken och kapitaltäckningen. Testerna ska genomföras regelbundet och åtminstone en gång om året. De ska omfatta en majoritet av institutets exponeringar. Testerna ska vara ändamålsenliga och baserade på skäliga försiktiga antaganden.

Testerna ska åtminstone omfatta påverkan av en eventuell lågkonjunktur liksom en analys av hur riskklasserna migrerar som följd av de antagna framtida händelserna och omvärldsförändringarna.

Testerna ska resultera i en bedömning av institutets förmåga att stå emot dessa typer av händelser och omvärldsförändringar.

Validering

25 § Institutet ska ha stabila system för validering av riskklassificeringssystemet och estimaten av riskparametrarna. Valideringsprocessen ska utgöra en konsekvent och ändamålsenlig analys av huruvida riskklassificeringssystemet mäter risk på ett tillfredsställande sätt. Valideringsprocessen ska utföras konsekvent.

26 § Valideringen ska ske regelbundet och åtminstone årligen.

Institutet ska jämföra realiserade värden med estimaten av riskparametrarna i de dimensioner – PD, LGD, konverteringsfaktor – där egna estimat används. Analysen ska göras dels på utfallet under den senaste perioden, dels på utfallet under hela den period då institutet har tillgänglig data.

När det gäller PD-dimensionen ska institutet också analysera styrkan i riskklassificeringssystemets urskiljningsförmåga (the discriminatory power), dvs. hur väl institutets riskklassificering skiljer ut de motparter och exponeringar som faller under perioden från de övriga.

27 § Valideringen enligt 26 § ska ske på en sådan nivå att den ger ett underlag för hur väl riskklassificeringssystemet fungerar specifikt för institutets olika typer av exponeringar och motparter samt för olika marknader.

28 § Valideringen av estimaten ska ske på en så pass detaljerad nivå att den också kan användas som underlag för att analysera att riskklassificeringen sker på ett konsekvent sätt i alla delar av institutet. Saknas tillräcklig mängd utfallsdata ska den sistnämnda analysen ske på annat sätt.

29 § Finns det extern data som är relevant för institutets portfölj och aktuell tidsperiod ska institutet som ett led i valideringen regelbundet utföra jämförelser med denna data.

30 § Innan institutet börjar använda en statistisk modell i riskklassificeringen, ska det finnas en rigorös valideringsprocess. Denna valideringsprocess ska testa modellens träffsäkerhet utanför både den population och den tidsperiod modellen baseras på.

31 § Om institutet använder statistiska modeller eller andra mekaniska beslutsmetoder för riskklassificeringen, ska institutet kunna påvisa att metoderna inte har några systematiska fel.

32 § Institutet ska alltid vidta lämpliga åtgärder då valideringsprocessen visar att utfallet avviker mer än förväntat ifrån institutets estimat och riskklassificering. Vilka dessa åtgärder är ska institutet fastslå i ett lämpligt dokument. Analysen ska ta hänsyn till konjunkturcykler och liknande systematisk variation i realiserade fallissemang och förluster. Om utfallet visar att riskparametrarna är högre än de estimerade värdena under en längre tidsperiod ska institutet höja sina estimat.

33 § Institutet ska regelbundet genomföra en kvalitativ bedömning av kvaliteten på utformningen och användningen av riskklassificeringssystemet. De kvalitativa bedömningarna och de åtgärder dessa har lett till ska dokumenteras.

Användning av riskklassificeringssystemet

34 § Institutets interna riskklassificering och estimat av riskparametrar ska vara en integrerad del av institutets styrning, kreditprocess, riskhantering och interna kapitalallokering. Riskklassificeringen av nya motparter och exponeringar ska ske innan eller i samband med att kreditbeslut fattas.

35 § Om institutet har fått medgivande att använda sina egna estimat, ska det använda samma värden av riskparametrarna i sina affärsprocesser som det gör i beräkningen av kapitalkravet. Detta gäller inte då dessa föreskrifter innehåller en bestämmelse om ett bakomliggande antagande som institutet ska göra i beräkningen av estimaten, och institutet kan påvisa att detta antagande inte är lämpligt för institutets interna syften.

36 § Den person på institutet som är ansvarig för kreditbeslutet ska vid kreditbeslutet känna till riskklassen på motparten och exponeringen samt den information om motparten och exponeringen som riskklassificeringen grundar sig på. Detta gäller även då statistiska modeller används för att beräkna riskklassen.

37 § En förutsättning för att tillstånd ska kunna lämnas är att institutet internt har använt ett riskklassificeringssystem, som väsentligen uppfyller bestämmelserna i dessa föreskrifter, under det antal år som anges nedan. Kravet gäller alla de riskdimensioner för vilka institutet önskar tillstånd att använda egna estimat.

Ett institut som inte använder egna estimat av LGD och konverteringsfaktorer för sina statsexponeringar, institutsexponeringar och företagsexponeringar, ska ha använt sitt riskklassificeringssystem i åtminstone ett år under år 2007, i åtminstone två år under år 2008 och 2009 och i åtminstone tre år från och med år 2010.

Ett institut som använder egna estimat av LGD och konverteringsfaktorer för sina statsexponeringar, institutsexponeringar eller företagsexponeringar ska ha använt sitt riskklassificeringssystem i åtminstone två år under år 2008 och i åtminstone tre år från och med år 2009.

Styrning och oberoende riskkontroll

38 § Institutets styrelse eller ett av styrelsens utskott med representation av styrelseledamöter, ska godkänna alla väsentliga delar av riskklassificeringssystemen. Styrelsen och verkställande direktör ska ha en god övergripande förståelse för funktionen hos riskklassificeringssystemet samt en detaljerad förståelse för innehållet i de rapporter från riskklassificeringssystemet som tillsänds dem.

39 § Verkställande direktör ska informera styrelsen eller ett utskott av styrelsen om alla väsentliga förändringar av eller undantag från beslutade instruktioner som styr utformningen och användningen av institutets riskklassificeringssystem.

40 § Verkställande direktören ska ha en god förståelse för utformningen och användningen av riskklassificeringssystemet och ska kontinuerligt tillse att riskklassificeringssystemet fungerar korrekt. Verkställande direktören ska skaffa sig regelbunden information från den centrala enheten för oberoende kontroll och analys av kreditrisk. Informationen ska beröra slutsatserna från valideringsprocessen,

områden som är i behov av förbättringar och hur arbetet med tidigare beslutade förbättringsåtgärder fortlöper.

41 § Rapportering av institutets kreditrisker baserat på institutets riskklassificering och riskestimat, ska utgöra en central del av den regelbundna rapporteringen till styrelse och verkställande direktör. Denna rapportering ska åtminstone inkludera fördelningen av motparter och exponeringar över riskklasserna, riskestimaten för varje riskklass, jämförelser mellan estimat och realiserat utfall för varje riskklass, migrationen mellan riskklasserna samt information om och resultaten av de stress-tester som utförts. Frekvensen på rapporteringen ska bero på vilken mottagaren är, vilken typ av information det rör sig om och hur viktig informationen är.

Kontroll av kreditrisk

42 § I institutet ska det finnas en central enhet för oberoende kontroll och analys av kreditrisk. Enheten ska rapportera till styrelse, ledning och i övrigt till dem som har behov av informationen. Rapporteringen ska ge en allsidig och saklig bild av institutets kreditrisker samt innehålla analyser av utvecklingen i institutets kreditrisker. Enheten ska också föreslå de ändringar i styrdokument och processer som funktionens iakttagelser om kreditriskhanteringen ger anledning till.

43 § Enheten för oberoende kontroll och analys av kreditrisk ska vara underställd den verkställande direktören. Enheten kan även vara underställd en annan ledande befattningshavare med goda kunskaper om kreditrisker, vilken dels är direkt underställd den verkställande direktören, dels inte har ansvar för den dagliga kredit- eller affärsverksamheten. Enhetens uppgifter ska inte utföras av personal som arbetar med den dagliga kredit- eller affärsverksamheten. Enheten ska ha tillräckliga resurser för sina uppgifter och personal med goda kunskaper om kreditrisker.

44 § Enheten för oberoende kontroll och analys av kreditrisk ska vara ansvarig för utformningen, implementeringen, tillförlitligheten och uppföljningen av institutets riskklassificeringssystem. Dessa uppgifter ska inkludera följande.

1. Ansvar för att institutet har en valideringsprocess som uppfyller bestämmelserna i detta regelverk.
2. Regelbunden översyn av de kriterier som används för riskklassificeringen för att utvärdera om de fortsatt förklarar risk.
3. Ansvar för att institutet dokumenterar riskklassificeringssystemet i enlighet med bestämmelserna i detta regelverk.
4. Produktion av rapporter från riskklassificeringssystemet.
5. Aktiv medverkan i utformning, implementering, kontinuerlig uppföljning och justering av de modeller som används i riskklassificeringen och estimeringen av riskparametrar.

45 § Institut som använder poolad data för sin riskklassificering och estimat av riskparametrar kan lägga ut följande uppgifter på den enhet som organiserar data-poolningen:

1. Framtagande av information som ligger till grund för valideringen av riskklasser och riskestimat.
2. Produktion av rapporter från riskklassificeringssystemet.
3. Produktion av information som ligger till grund för en regelbunden översyn av de kriterier som används för riskklassificeringen för att utvärdera om de fortsatt förklarar risk.
4. Dokumentation av alla förändringar av processen för riskklassificeringen, inklusive de kriterier som ligger till grund för riskklassificeringen.

5. Produktion av information som ligger till grund för en kontinuerlig uppföljning och justering av de modeller som används i riskklassificeringen och estimeringen av riskparametrar.

Institut som med stöd av denna bestämmelse lämnar ut uppgifter, ska se till att

1. Finansinspektionen har tillgång till den information från organisatören av datapoolningen som myndigheten anser nödvändig för tillsynen av riskklassificeringssystemet, samt att
2. Finansinspektionen har rätt att utföra undersökningar i samma utsträckning som hos institutet.

Internrevision

46 § Institutets interna revisorer ska åtminstone årligen revidera institutets riskklassificeringssystem och användningen av det. Detta inkluderar efterlevnaden av samtliga bestämmelser i dessa föreskrifter.

10 kap. Bestämmelser för intern metod att beräkna riskvägt belopp för aktieexponeringar

Krav på VaR-modellen

1 § VaR-modellen (modellen) ska beräkna institutets potentiella förlust i aktieportföljen, definierad som skillnaden mellan aktiernas avkastning och den riskfria räntan, utifrån ett ensidigt konfidensintervall på 99 procent.

2 § VaR ska beräknas utifrån en innehavsperiod på ett kvartal. Vid beräkningen av aktiernas avkastning får institutet använda prisdata för en kortare period än ett kvartal och konvertera denna till kvartalsdata, om detta sker med en analytiskt lämplig metod som är empiriskt underbyggd. Metoden ska användas konsekvent över tiden.

3 § Den historiska observationsperioden ska vara så lång som möjligt med hänsyn till tillgängligheten på relevant prisdata.

4 § Modellen ska på ett tillfredsställande sätt ta hänsyn till alla väsentliga riskfaktorer i institutets aktieportfölj. Såväl generell som specifik aktiekursrisk ska fångas upp. Institutet ska med hjälp av empiriskt underbyggda analyser kunna påvisa lämpligheten i de valda riskfaktorerna samt deras förmåga att fånga upp såväl specifik som generell risk.

5 § Den data över priser som används ska vara av tillräcklig kvalitet för att tillhandahålla statistiskt tillförlitliga och robusta estimat av förluster. Om det endast finns en begränsad mängd relevant data tillgänglig, kan detta accepteras om institutet använder sig av en försiktighetsmarginal.

Den data som används i modellen ska ha varit föremål för en oberoende granskning.

Positioner som det saknas marknadspriser för får mappas mot andra marknadspriser, t.ex. generella index. Det ska finnas rimliga skäl att anta att prisutvecklingen för sådana positioner väl överensstämmer med marknadspriserna de mappats mot.

6 § Vid beräkning av VaR får effekten av kreditriskskydd i form av kreditderivat och garantier beaktas.

7 § Modellen ska vara ändamålsenlig i förhållande till institutets riskprofil och komplexiteten i institutets aktieportfölj. Om institutet har ett substantiellt innehav i positioner med icke-linjära risker ska modellen på ett tillfredsställande sätt fånga upp dessa risker.

8 § Institutet ska ha rutiner för, och regelbundet genomföra, omfattande stresstester.

Riskhantering och riskkontroll

9 § Institutet ska ha styrdokument som anger hur riskkontrollen ska organiseras, vilka mätmetoder som ska användas samt rutiner för riskkontrollen och riskrapporteringen. Av styrdokumenterna ska det framgå hur modellen är integrerad med institutets hantering av aktieportföljen. Ansvar för modellens utformning, inklusive vem som kan besluta om förändringar av modellen, ska vara dokumenterat.

10 § Institutet ska ha kontroll- och rapporteringsrutiner som säkerställer att modellens riskberäkning är av hög kvalitet.

11 § Institutet ska ha system och rutiner för att kunna följa aktiekursrisken och utnyttjandet av limit i aktieportföljen.

12 § Modellen ska vara väl integrerad med institutets hantering av sin aktieportfölj.

13 § De enheter eller funktioner som har ansvar för att utvecklingen och tillämpningen av modellen, ska vara funktionellt oberoende från positionstagande enheter.

14 § Enheter eller funktioner som har ett ansvar för utvecklingen av modellen, eller någon del av tillämpningen av den, ska ha erforderlig kompetens för sina uppgifter. Den verkställande ledningen ska säkerställa att sådana enheter eller funktioner har den nödvändiga kompetensen.

15 § Institutet ska, som ett led i sin interna revision, regelbundet genomföra en granskning av hur riskberäkningen med modellen fungerar. Granskningen ska åtminstone omfatta hur modellförändringar godkänns, att beräkningarna är riktiga och att indata till modellen är komplett och riktig. Granskningen ska också se över möjligheten att minska effekten av kända svagheter i modellen och att identifiera tidigare ej kända svagheter.

Dokumentation av modellen och utvärdering av modellens tillförlitlighet

16 § Modellen ska vara dokumenterad.

17 § Institutet ska ha rutiner för att utvärdera modellens tillförlitlighet. Utvärderingen ska ske regelbundet, men åtminstone årligen. Rutiner, metoder och data som används vid utvärderingen ska vara dokumenterade.

18 § De metoder och den typ av data som ligger till grund för kvantitativ utvärdering av modellen ska användas konsekvent. Om institutet byter metod eller datakällor, och när institutet byter tidsperiod för den data som ligger till grund för utvärderingen, ska detta dokumenteras.

19 § Som ett led i utvärderingen enligt 17 §, ska institutet genomföra så kallad backtesting, det vill säga jämföra aktieportföljens faktiska avkastning med modellens VaR-värde. Jämförelsen ska baseras på en så lång tidsperiod som möjligt.

Institutet ska även utvärdera modellens tillförlitlighet med hjälp av andra kvantitativa metoder.

20 § Institutet ska ha riktlinjer för när resultatet av den kvantitativa utvärderingen av modellen ska anses innebära att modellens tillförlitlighet är tvivelaktig.

21 § Institutet ska dokumentera vilka förändringar i modellen som genomförs till följd av modellutvärderingarna.

Dessa föreskrifter och allmänna råd träder i kraft den 15 november 2005.

INGRID BONDE

Anders Bredhe